

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor: František Škutil

Práce: Ontologie uměleckého díla u Jana Patočky. Praha 2008

Vedoucí DP: Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.

Autor si zvolil nelehký úkol „extrakce“ Patočkova pojetí uměleckého díla, smyslu umění vůbec, role umění ve společnosti z řady jeho textů, často takových, které se zvolené problematice přímo netýkají. V tomto úkolu postupuje od expozice pojetí a problému přirozeného světa, přes Patočkovu původní „nauku“ o třech životních pohybech až k „aplikaci“ výsledků svých zkoumání na problematiku umění a komparaci a konfrontaci této aplikace s explicitními Patočkovými názory na výše uvedená témata. Na této cestě se zastavuje u i dnes a právě dnes relevantních témat, jako je rozpojení žité zkušenosti a skutečnosti na jedné straně a vědy na straně druhé (tedy velké téma Husserlovy poslední práce *Krize evropských věd...*), zvěčňování člověka a reflexe ve službě utilitaritě a role umění jako jedné z cest k „obnově“ ztracených spojů se světem a k odstranění nivelizace hodnot. Pojednává důležité Patočkovy náhledy, jako je časovost **pobytu**, intersubjektivita a spolukonstituce personality a jazyka ve společenství, distinkci domov – cizota i úlohu fenomenologické redukce v Patočkových analýzách (zde by možná stálo za zmínku jemnější rozlišení eidetické a transcendentální redukce u Husserla). Snad jediné sporné místo textu, které v přesvědčivém toku argumentace nacházím, je na s. 14, kde se v souvislosti s uměním mluví o „překonání propasti mezi hmotou a duchem“. V bezprostředním kontextu se ale probírá kinestézie a zásadní role tělesnosti u Patočky, zejména v souvislosti s vnímáním a „životem v amplitudě“ (obdobně jako u Merleau-Pontyho). Karteziánský dualismus by se snad mohl objevit jako aluze na Husserlovy *Karteziánské meditace* a metodu redukce v nich, ale v textu působí neorganicky a poněkud násilně, pokud není, což si tak vysvětlují, míněn metaforicky.

V třetí kapitole exponuje autor Patočkovy tři životní pohyby, roli tělesnosti a procesuální charakter umění, aby přešel k finále práce, „pohybu pravdy uměním“, kde citlivě zachycuje jak vývoj od rituálu a mýtu k „estetické kultuře“ dneška a zaznamenává významný Patočkův vhled o odvozenosti prostoru z času, minimálně v umění a jeho recepci, tedy náhled, se kterým se v poststrukturalismu setkáváme až u Deleuzeho. Snad jen upřesnění k problému intencionální předmětnosti u Ingardena (s. 48): tím Ingarden rozhodně nemyslí cokoli spjatého s autorskou intencí, nýbrž ontologický statut estetického objektu, který je podle něj heteronomní objektivitou, vyžadující pro svou existenci soubor intencionálních aktů recipienta. Text diplomové práce není v tomto ohledu zcela jasný.

Text končí otázkami, kladenými jak Patočkou, tak Patočkovi, zejména o roli umění v dnešní době, které by ale nebylo možné klást bez analýz, podniknutých předcházejícím textem.

Práce Františka Škutila je příkladem velmi sevřeného textu, který se nerozsbíhá do sekundární literatury, do i nabízejících se souvislostí, ale soustředěně propracovává zvolené téma. Představuje záznam a expresi upřímné a úspěšné snahy o porozumění Patočkovým textům, o prokázání relevance jeho filosofie i pro současnou estetiku a teorii umění. Tento „záznam“ je navíc formulován velmi kultivovaně, přehledně a jasně, je veden jasnou strategií a vytváří kompaktní celek. Na velmi letný první pohled by se mohlo zdát, že jde sice o pracovní a poctivou kompilaci Patočkových textů, ale o nic více. Není tomu tak, práce je samostatným počinem, vlastní cestou domýšlení a adekvátní interpretační variantou. **Práci hodnotím jako výbornou, vysoce nadprůměrnou a jednoznačně ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení výborně.**

Praha 26.9.2008

....

Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.